



of ze iets mogen zeggen. Die vertrouwen geven en op afstand meekijken hoe de patiënt zelf verantwoordelijkheid neemt waar dit kan.

Jan Zandijk | yn@ypsilon.org

**Gezien of niet?** Verbeeldingen in de geestelijke gezondheidszorg - Anne Goossensen en Anne Oude Egberink. Uitgeverij De Graaff. ISBN 9789077024447. Prijs: € 11,50.

## Zorgzame zorg

In 'Gezien of niet?' beschrijven de auteurs wat het betekent als je 'gezien' wordt. Op het werk, in sociale contacten en in de zorg een waardevolle ervaring en een voorwaarde voor een goede relatie, voor communicatie. Ervaringsdeskundigen, trainers en onderzoekers zochten naar ervaringen met 'niet gezien worden' in de GGZ. Hadden ze die, hadden ze er last van en ligt hier een weg tot vernieuwing van zorg? Het antwoord is drie keer 'ja'.

De onderzoeksgroep bestond uit 7 (ex-) cliënten met een rol in een cliëntenraad of als ervaringsdeskundige begeleider. Hun ervaringsverhalen zijn de basis voor suggesties om toe te passen in een dagboek en 'aankaartkaarten' voor cliënten. De auteurs pleiten voor zorg die 'ziet'. Niet alleen de ziekte, niet alleen de afspraken. Zorgzame zorg die ziet wat er toe doet en stigmatisering vermindert.

Ik heb het boekje met instemming gelezen. Uit de analyse van de ervaringsverhalen blijkt waar cliënten het meeste aan hebben gehad in de contacten met hulpverleners: vriendschappelijkheid, ongedwongen contact. Hulpverleners die luisteren zonder meteen met een oplossing te komen, die vragen of ze advies mogen geven,